

9

Noten

Schriftelijke antwoorden van de minister en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken op vragen gesteld in de eerste termijn vande behandeling van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2012 (33000-V).

Noot 1 (zie item 2)

Vragen van het lid Ten Broeke van de VVD

Vraag

Kan de regering concreet aangeven op welke wijze ons postennetwerk optimaal wordt ingezet om de economische kansen, bijv. in China, te benutten? Hoe wordt er bijvoorbeeld omgegaan met nieuwe groeiregio's in China? Dus niet alleen de speciale economische zones in Guangzhou (Kanton), Hong Kong en Shanghai (NBSO's).

Antwoord

De regering opent het Kabinet in 2012 een nieuw Consulaat-Generaal in West- / Midden-China om te voldoen aan de groeiende vraag naar overheidsondersteuning van het Nederlands bedrijfsleven in deze belangrijke groeiregio. De Chinese overheid investeert ook zelf in deze regio.

De locatiekeuze van het nieuwe Consulaat-Generaal wordt gebaseerd op een zorgvuldige analyse van het handels- en investeringspotentieel van relevante steden en hun omgeving en van de mogelijkheden voor de Nederlandse overheid om toegevoegde waarde te bieden aan het Nederlandse bedrijfsleven.

Nederland is reeds vertegenwoordigd in de 'traditionele economische zones'. Behalve over de ambassade in Peking beschikt de Nederlandse overheid over Consulaten-Generaal in Shanghai, Guangzhou en Hong Kong, alsmede over een netwerk van zes Nederlands Business Support Offices, specifiek gericht op het lokaal ondersteunen van het Nederlandse bedrijfsleven.

De economische diplomatie van het postennetwerk China werkt ten behoeve van het Nederlandse bedrijfsleven en kennisinstellingen aan technologische samenwerking, handelsbevordering, het vergroten van markttoegang, de bevordering van wederzijdse investeringen en het creëren van een gelijk speelveld (bilateraal en multilateraal). Chinese vraag en Nederlands aanbod worden bij elkaar gebracht. Het zichtbaar maken van onze sterke punten («Holland branding») is cruciaal om de concurrentie voor te blijven en de economische kansen te verzilveren.

De economische diplomatie krijgt onder andere vorm door het aanpakken van problemen bij de Chinese autoriteiten, door het informeren van Nederlandse instellingen en bedrijven over relevante ontwikkelingen in China en door promotionele activiteiten in China. Hiervan zijn veel concrete voorbeelden te geven. Zo stond Nederland in oktober jl. als co-organisator met een Holland Paviljoen op de Kanton Fair, de voornaamste generieke handelsbeurs ter wereld. Verder verzorgen de posten onder meer marktscans en matchmaking en houden ze bijeenkomsten met Nederlandse bedrijven voor informatie-uitwisseling en om te horen welke dienstverlening mogelijk is. Tevens

is de post intensief betrokken bij strategische bezoeken van beleidsmakers over en weer.

Vragen van het lid van Bommel van de SP

Vraag

De regering weigert digitale privacy van Nederlanders te garanderen. Gonggrijp dreigt te worden uitgeleverd aan de VS. Hoe ver gaat de Nederlandse aanhankelijkheid aan de VS als het gaat om internetvrijheid van Nederlanders? Of de internetvrijheid van Amerikanen zelf?

Antwoord Zoals de minister op 20 mei jl. al aan uw Kamer heeft geantwoord op vragen van lid-Peters (Groen Links), is er op dit moment, voor zover mij bekend, geen sprake van een aanklacht tegen de heer Gonggrijp. Er is dus ook geen verzoek tot uitlevering van de Verenigde Staten dat beoordeeld kan worden.

Op zowel nationaal als Europees niveau biedt de wet bescherming van de (digitale) privacy.

Op het gebied van internetvrijheid in het buitenlands beleid werkt Nederland samen met de VS, onder andere bij de organisatie van een conferentie over internetvrijheid, die op 9 december in Nederland zal plaatsvinden. Doel is om met meerdere landen een brede coalitie te vormen om onze gezamenlijke inzet voor internetvrijheid te versterken. Nederland behoudt daarbij overigens eigen beleidsprioriteiten. Zo heeft Nederland als enige land in de EU pro-actief gepleit voor een restrictie op de export van filtertechnologie. Het Nederlandse pleidooi zal waarschijnlijk leiden tot invoering van een exportrestrictie via de zgn. dual use verordening.

Vraag

Deelt de minister de opvatting van de SP dat de behandeling van Bradley Manning onaanvaardbaar is? Spreek hij de Amerikanen hierop aan?

Antwoord

Zoals eerder dit jaar aan de Tweede Kamer is gemeld, heeft President Obama aangegeven dat de detentie-omstandigheden van de heer Manning adequaat en in overeenstemming met de geldende voorwaarden zijn.

De onafhankelijke rapporteur van de VN, Juan Mendez, heeft de autoriteiten van de Verenigde Staten verzocht om toegang tot de heer Manning om zich van zijn situatie op de hoogte te stellen. Hij is voor zover bekend met de autoriteiten van de Verenigde Staten in gesprek over de modaliteiten van een dergelijk bezoek.

Nederland heeft de VS in VN-verband opgeroepen om aan alle VN-mensenrechtenrapporteurs een staande uitnodiging te verstrekken om bezoeken af te leggen.

Vraag

Is het kabinet bereid in reisverslagen Rusland en China duidelijk te maken op welke wijze mensenrechten aan de orde worden gesteld?

Antwoord

Ja, dat is staand beleid. Zie bijvoorbeeld de brief van 14 november jl. met het verslag van het bezoek van Minister-President Rutte aan Moskou.

Vraag

Hoeveel doden vielen daarbij [in Oman] en wat is er gebeurd met de arrestanten? Wat is uw mening over de ge-

vangenisstraf voor journalisten van Al-Zaman die kritisch schreven over de minister van Justitie? Wat is uw oordeel over de zwarte lijst voor journalisten en schrijvers die de Omaanse overheid hanteert? Wat is uw reactie op het recente rapport van Amnesty waarin staat dat vrouwen wettelijk en in de praktijk worden gediscrimineerd, zowel in de persoonlijke als professionele sfeer?

Antwoord

In de havenstad Sohar zijn tijdens de gewelddadigheden begin dit jaar twee doden gevallen.

Voor zover bekend zijn alle arrestanten vrijgelaten, met uitzondering van diegenen die verdacht worden van zware geweldpleging zoals brandstichting. Deze zaken moeten nog voorkomen.

Journalisten van de krant Azzaman zijn veroordeeld. De zaak is nu onder behandeling in hoger beroep. De journalisten wachten de behandeling in vrijheid. De uitspraak wordt verwacht op 3 december a.s.

Er bestaat formeel geen zwarte lijst voor journalisten en schrijvers. Inperking van de vrijheid van meningsuiting door middel van een «zwarte lijst», formeel of informeel, keurt het kabinet uiteraard af. Vrijheid van meningsuiting is in Oman een punt van aandacht, ook voor de Omanitische autoriteiten zelf. De Sultan besteedde in zijn troonrede in oktober jl. expliciet aandacht aan het belang van vrijheid van meningsuiting en tolerantie voor andermans opvattingen. Sinds de onrust in maart jl. is er meer vrijheid van meningsuiting. Meer dan ooit durven Omani's hun mening te uiten en vindt een maatschappelijk debat plaats, ook via internetfora.

Voor het familierecht in Oman geldt de sharia. Net als in veel andere islamitische landen erven vrouwen bijvoorbeeld de helft minder dan hun broers. In Oman is ruimte voor discussie over dit onderwerp, waarin vrouwen aandragen dat dit soort regels gebaseerd is op een situatie waarin de man de enige kostwinner was. Die situatie is nu veranderd; het beleid van de Sultan heeft er toe geleid dat vrouwen in de afgelopen jaren in toenemende mate zijn gaan participeren in de maatschappij en de economie. Er zijn inmiddels vrouwelijke CEO's, politiciemensen, ambassadeurs, etc. Zowel de maatschappelijke veranderingen als het debat over de discriminatie van vrouwen juichen wij toe. Het debat dient uit te monden in aanpassing van het recht.

Vragen van het lid Pechtold van D66

Vraag

Klopt het dat Shell via de Britten, dus via hun ambassade, zaken doet in Bulgarije? Omdat Nederland als grootste investeerder in Bulgarije, als enige in Europa dwarsligt bij de toetreding van tot Schengen van Roemenië en Bulgarije? Graag een reactie op dit punt.

Antwoord

Als concern met Nederlandse en Britse wortels maakt Shell wereldwijd waar nodig en passend gebruik van diplomatieke ondersteuning van het VK en of NL. Van specifieke keuzes van het bedrijf ten aanzien van Shell belangen in Bulgarije is mij niets bekend.

Vraag

Klopt het trouwens dat we naast collega Verhagen nog een schaduw-minister van Buitenlandse Zaken hebben? Werkgeversvoorman Wientjes die de wereld rondreist om

uit te leggen hoe dit kabinet het bedoelt. En vaker nog: dat we het niet zo bedoeld hebben.

Antwoord

VNO-NCW voorzitter Wientjes heeft een eigen verantwoordelijkheid en bepaalt zelf hoe hij deze invult. VNO-NCW is een belangrijke gesprekspartner voor het ministerie van Buitenlandse Zaken als het gaat om het effectiever inzetten van het postennet om onze economische belangen in het buitenland te behartigen.

Vraag:

En de waarschuwing van ambtenaren? Die krijgen de Secretaris-Generaal op hun dak. Kan de Minister nu eens precies uitleggen van die opdracht behelst? Welke sancties voorziet hij?

Vallen sommige onthullingen niet gewoon onder de klokkenluidersregeling?

Antwoord

Het anoniem verstrekken van (deels onjuiste) informatie past niet in de politiek ambtelijke verhoudingen. De SG is in gesprek met de medewerkers om deze boodschap over te brengen.

De klokkenluidersregeling is uitsluitend bedoeld voor het melden van misstanden. Daarvan is in dit geval geen sprake.

Vraag

Klopt het dat er wrevel is tussen de gemeente, het kabinet en het Internationale Strafhof over de huisvestingsvoorwaarden van die laatste, waaronder de huur?

Kan de minister garanderen dat Nederland het straffhof zeer gastvrij tegemoet treedt?

Antwoord

Nederland heeft in 1998 (bieding om het ICC naar Nederland te halen) aangeboden de kosten van huisvesting van het Hof de eerste tien jaar na inwerkingtreding van het Statuut van Rome, het oprichtingsverdrag van het ICC (1-7-2002) op zich te nemen.

Vanaf 1 juli 2012 dienen de kosten van de huisvesting volgens afspraak gedragen te worden door alle leveringspartijen bij het Statuut. Nederland blijft ook dan zijn deel bijdragen.

Bij het totstandbrengen van de permanente huisvesting voor het Strafhof, op het terrein van de Alexanderkazerne in Den Haag, werken het kabinet, de gemeente en het Strafhof zelf nauw samen, zonder dat zich daarbij grote meningsverschillen hebben voorgedaan.

Voor dit kabinet is het gastlandbeleid een prioriteit. Nederland vervult nauwgezet alle verplichtingen die het als gastland heeft ten opzichte van het Internationaal Strafhof. De griffier van het Strafhof, mevrouw Arbia, wees daar op 8 november jl. tijdens een briefing voor diplomaten in Den Haag, toen zij het gastland expliciet bedankte en de samenwerking op basis van vertrouwen en overleg prees.

Vragen van de leden De Roon, Kortenoeven en Bontes van de PVV

Vraag

Is de Minister het eens dat het niet uit te leggen is dat Syrië gekozen is in de mensenrechtencommissie van UNESCO? Wil de Minister dit terugdraaien? Wil de minis-

ter zich inzetten voor het stoppen van de Nederlandse bijdrage aan UNESCO?

Antwoord

Syrië is op 11 november jl. op voordracht van de eigen regionale groep (Midden-Oosten) lid geworden van het *Committee on Conventions and Recommendations* van UNESCO.

Het is zeer verontrustend dat een land dat dagelijks mensenrechten met voeten treedt en hiervoor bovendien door de Mensenrechtenraad en de Algemene Vergadering van de VN is veroordeeld, lid kan blijven van dit comité.

Syrië is als VN-lid door de eigen regionale groep (Midden-Oosten) unaniem voorgedragen voor een nieuwe termijn in het Comité, als een van de vijf kandidaten voor de vijf stoelen die deze regio in het Comité ter beschikking heeft. Het kabinet zal de betrokken landen wijzen op deze ongeloofwaardige situatie.

De verkiezing van Syrië in het UNESCO Comité voor Conventies en Aanbevelingen valt UNESCO als organisatie niet aan te rekenen. De Nederlandse bijdrage aan UNESCO wordt daarom niet bijgesteld.

Vraag

Benieuwd naar de mening van de minister over de uitspraak van de rechter van gisteren in de zaak van de republiek der Zuid-Molukken. Erkent de minister dat de RMS een legitieme gesprekspartner is als het gaat om de positie van Molukkers in Indonesië?

Antwoord De Staat heeft kennis genomen van vonnis van de rechter. De Staat zal dit vonnis zorgvuldig bestuderen.

De Nederlandse regering respecteert de territoriale integriteit en nationale soevereiniteit van de Republiek Indonesië. De regering erkent derhalve de zgn. ondergrondse regering van de Republiek der Zuid-Molukken niet. Hieruit volgt dat de Nederlandse Staat geen contacten onderhoudt met de RMS.

Ik wil daarbij benadrukken dat de Nederlandse regering hecht aan goede contacten met de Molukse gemeenschap in NL en ook regelmatig contacten onderhoudt met vertegenwoordigers van deze gemeenschap. Zo is de Molukse gemeenschap vertegenwoordigd in het Landelijk Overleg Minderheden en zijn er regelmatig contacten tussen Nederlands-Molukse organisaties en NGO's met het Ministerie van Buitenlandse Zaken over ontwikkelingen in de Molukken.

Vraag

Waarom is de stelling dat er onder de Nederlandse bevolking zoveel steun zou zijn voor EU gerechtvaardigd?

Antwoord

Uit verschillende peilingen van TNS-NIPO blijkt dat het vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de EU hoger is dan die van de gemiddelde EU-burger. Dit bleek bijvoorbeeld al uit het rapport dat TNS-NIPO in 2008 opstelde. Dit rapport stelde dat ruim zes op de tien Nederlanders (64%) vertrouwen heeft in de EU. Het gemiddelde onder de bevolking van de 27 lidstaten was 47%.

Een meer recente peiling van TNS-NIPO (september 2011) naar de steun voor het lidmaatschap van de EU onder de Nederlandse bevolking wees uit dat 57% van de Nederlanders het EU-lidmaatschap overwegend steunt ('sterk of enigszins voor').

Het citaat uit de Staat van de Unie, waaraan lid Bontes refereert, is dus correct en gebaseerd op recent onderzoek. Dit wil niet zeggen dat de steun niet fluctueert. De Europese schulden crisis speelt hierbij op dit moment mogelijk een rol.

Vraag

Welke rol speelt Shell bij het in opdracht van Turkije exploreren van gas in de Cypriotische en Israëliëse economische zones in de Middellandse Zee. Hoe beoordeelt de Minister die exploitatie? Ziet hij dit als economische agressie van Turkije of niet?

Antwoord

Shell en de Turkse regering hebben op woensdag 23/11 jl. een akkoord over proefboringen voor de kust van het Turkse Antalya en in Zuidoost Turkije bereikt. Dit is het resultaat van een tenderproces. Details over het akkoord zijn nog niet bekend gemaakt.

Voor zover bekend is er geen sprake van exploratie door Shell in Israëliëse wateren in opdracht van Turkije.

Ik volg de ontwikkelingen in de Oostelijke Middellandse Zee op de voet. Het is van belang dat de stabiliteit in de regio niet verder onder druk komt te staan.

Vraag

Is een EU-begroting die zodanig stijgt (tot EUR 6,7 miljard voor Nederland in 2012) sober te noemen? Wat verstaat de regering onder een sobere begroting?

Antwoord

Soberheid gaat om slimme keuzes maken: nietmèeruitgeven, maarbeteruitgeven. Richten op zaken waar de EU toegevoegde waarde heeft. Soberheid betekent voor het kabinet ook dat de EU-uitgaven in zijn geheel reëel constant moeten blijven.

Draagvlak is essentieel. Draagvlak krijg jenietdoor de EU-begroting sterk te laten stijgen, terwijl iedereen nationaal forse bezuinigingen te verwerken heeft om de staatschuld weer op orde te krijgen. Draagvlak kun jewelcreëren door gericht te investeren op terreinen waar Europa baat bij heeft: concurrentiekracht, innovatie en beleid gericht op economische groei.

Vraag

Verklaring voor de stijging van de kosten?

Antwoord

In de Financiële Perspectieven (FP) 2007–2013 zijn afspraken gemaakt over de maximale vastleggingen en betalingen. Elk jaar wordt binnen de kaders van de FP's de jaarbegroting vastgesteld.

Voor 2012 is recent overeenstemming bereikt tussen de Raad (de lidstaten) en het Europees Parlement (EP). Daarbij is reëel bevrozing overeengekomen (1,85% stijging). De Europese Commissie stelde 4,9% stijging voor en het EP 5,2%.

In tegenstelling tot bij de Meerjarig Financieel Kader (MFK)-onderhandelingen waar op basis van consensus wordt besloten, geldt bij de jaarbegroting gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Vraag

Hoe hard is de korting van 1 miljard op de Europese afdracht in het Meerjarig Financieel Kader? In begroting

staat dat de regering streeft naar «substantiële vermindering».

Antwoord

De korting op de afdrachten in het kader van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) is voor Nederland zeer belangrijk, zoals in het regeerakkoord is opgenomen.

Een korting voor Nederland moet, naast een lager MFK-plafond, bijdragen aan het realiseren van de hoofdoelstelling, te weten een substantiële verlaging van de afdrachten.

Daarnaast is een Nederlandse korting belangrijk om te voorkomen dat de netto-positie van Nederland ten opzichte van vergelijkbare landen verslechtert.

Vraag

Het Europees Parlement zegt daarbij ook nog eens: voor het jaar 2011 komen wij 550 mln. tekort dus mogen we even vangen? Dit is onvoorstelbaar in een tijd van bezuinigingen en onverkoopbaar aan de bevolking.

Antwoord

Het voorstel van de Europese Commissie om lopende budget (begroting 2011) op te hogen met 550 mln is ook voor het kabinet onaanvaardbaar. Er is vorig jaar hard onderhandeld om de begroting zo laag mogelijk te houden. Dan kan het niet zo zijn dat we aan het einde van het jaar alsnog ophogen.

Tegenvallers moeten worden opgevangen door elders te bezuinigen. Zo doen we dat nationaal ook. Dit is ook vorige week besproken in de Begrotingsraad. Minister De Jager heeft zich hier nadrukkelijk tegen verzet. Uiteindelijk is men uitgekomen op een bedrag van 200 mln euro extra. Dat was voor Nederland nog steeds niet aanvaardbaar en Nederland heeft daarom tegen deze verhoging gestemd.

Een meerderheid van de lidstaten kon echter wel met deze verhoging leven.

Vragen van het lid Peters van Groen Links

Vraag

Heeft Turkije om opheldering gevraagd over uitspraken Wilders?

Heeft de Nederlandse ambassadeur in Ankara al uitleg moeten geven over uitspraken over Wilders?

Antwoord

Op beide vragen is het antwoord nee.

Vraag

Waarom pro-business en niet pro-people beleid?

Antwoord

'Pro-business' en 'pro-people' beleid sluiten elkaar niet uit. Maatschappelijk verantwoord ondernemen maakt deel uit van de focus van dit kabinet op economische diplomatie en duurzame economische ontwikkeling. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is de integratie van 'people, planet en profit'.

Vraag

Waarom versobering consulaire dienstverlening?

Waarom wordt expats de Nederlandse nationaliteit afgepakt?

Antwoord

De inkrimping van het postennet leidt er onvermijdelijk toe dat Nederlanders voor bepaalde consulaire diensten straks verder zullen moeten reizen. Daartegenover staat een vermindering van de lasten voor de burger, onder meer door de verlenging van de geldigheidsduur van het paspoort van vijf naar tien jaar en door het vergroten van de mogelijkheden van digitale dienstverlening.

Het voorstel van Rijkswet op het Nederlanderschap behelst een beperking van de meervoudige nationaliteit en heeft betrekking op nieuwe gevallen. Deze wet valt onder de verantwoordelijkheid van mijn collega van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ik zal deze vraag aan hem doorgeleiden. Via onze posten zullen Nederlanders in het buitenland zo goed mogelijk worden geïnformeerd over de wetswijziging en de eventuele gevolgen daarvan.

Vraag:

VN richtlijnen MVO? Maak niet van 'elk contact een contract' (uitspraak minister Rosenthal bij EL&I-conferentie) maar een duurzaam contract? Reactie op?

Antwoord:

De VN-richtlijnen van John Ruggie voor maatschappelijk verantwoord ondernemen roepen bedrijven op mensenrechten te respecteren in hun activiteiten en vooraf risico's op mensenrechtenschendingen te identificeren ('due diligence'). Hiermee wordt duurzaam ondernemen bevorderd. De regering brengt deze richtlijnen onder de aandacht van het bedrijfsleven. Voor wat betreft handelsmissies heeft de staatssecretaris van EL&I bij de begrotingsbehandeling van dat departement toegezegd dat bedrijven die aan handelsmissies deelnemen een verklaring zullen moeten ondertekenen waarin zij verklaren dat zij de OESO-richtlijnen naleven. In de OESO-richtlijnen is het raamwerk van Ruggie opgenomen.

Vraag

Is de minister bereid bij handelsmissies mensenrechten due diligence uit te laten voeren?

Antwoord

Voor wat betreft handelsmissies volgt de minister hierin de staatssecretaris van EL&I die in zijn Begrotingsbehandeling heeft aangegeven dat aan deelnemende bedrijven gevraagd zal worden de OESO richtlijnen te onderschrijven. Er zal niet expliciet worden gevraagd om due diligence uit te voeren. Dit zou niet in verhouding zijn met het laagdrempelige karakter van het instrument handelsmissies. In de voorbereidingsbijeenkomst van handelsmissies wordt standaard aandacht besteed aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en ook tijdens de handelsmissies zelf is dit het geval.

Vraag

Waarom volgt Nederland niet de richting van de Frank Dodd act en het EITI waarbij project – by –project rapportages worden vereist en kiest Nederland voor country – by – country reporting?

Antwoord:

In de grondstoffennotitie die in juli aan de kamer is gezonden heeft de regering reeds toegezegd dat Nederland op gepast moment het EITI of een vergelijkbaar initiatief in Nederland zal invoeren. Momenteel bepaalt het kabinet zijn standpunt ten opzichte van de voorstellen van de

Commissie om de EU Transparantierichtlijn en Jaarrekeningrichtlijn te herzien. Nederland staat in principe welwillend tegenover de herziening mits een zo gelijk mogelijk speelveld voor EU-bedrijven in stand blijft en de lastenverzwaring binnen de perken blijft. De herziening wil transparantie over betalingen aan overheden door de grondstofsector verbeteren door middel van *country-by-country* reporting op projectbasis, dus *project-by-project*. Het is duidelijk dat bij de voorgestelde herziening van de richtlijnen rekening gehouden wordt met de ontwikkelingen in de VS (*Dodd Frank act*) en het voorstel ondersteunend en stimulerend is voor het Extractive Industries Transparency Initiative (EITI). U wordt binnenkort via het BNC-fiche over het kabinetsstandpunt geïnformeerd.

Vraag:

Hoe wil de minister voortvloeisel van de Ruggie richtlijnen doorvoeren?

Antwoord:

Samen met het Nederlandse bedrijfsleven wordt een reeks bijeenkomsten georganiseerd over de toepassing van het Ruggie-raamwerk. Doel is te verduidelijken wat de verantwoordelijkheid voor bedrijven om mensenrechten te respecteren inhoudt. De eerste bijeenkomst vindt op 12 december a.s. plaats.

De richtlijnen worden ook via de ambassades verspreid. Zij zullen het Ruggie-raamwerk in hun contacten met bedrijven aan de orde stellen en eveneens thematische sessies over het onderwerp beleggen.

De Europese Commissie heeft de EU-lidstaten verzocht voor eind 2012 een plan op te stellen om de Ruggie richtlijnen nationaal te implementeren.

Vraag

Hoe staat het met de besteding van Matra-zuid?

Antwoord

Wij hebben de Tweede Kamer in juni jl. gemeld dat voor 2011 binnen bestaande fondsen van het Ministerie een bedrag van EUR 7,7 mln. is gereserveerd voor ondersteuning van activiteiten gericht op transitie in de Arabische regio. Dat bedrag wordt dit jaar uitgegeven, via multilaterale en particuliere kanalen. Mogelijk zullen de uitgaven zelfs nog iets hoger zijn.

Vanaf 2012 zal het Matra-zuid-programma beschikbaar zijn voor het ondersteunen van transitie in de Arabische regio. Voorbereidingen daarvoor zijn nu in volle gang. Begin volgend jaar zullen de eerste uitgaven worden gedaan.

Vraag

Is de minister bereid een beleidsstrategie ter bescherming van burgers in gewapend conflict te ontwikkelen?

Antwoord

Het kabinet zal in het eerste trimester van 2012 een brief over het speerpunt 'veiligheid en rechtsorde' naar uw Kamer sturen. Het betreft een actualisering van de strategie 'veiligheid en ontwikkeling in fragiele staten' uit 2008. De brief zal aansluiten op de OS-Focusbrief van begin 2011.

Het uitgangspunt van de Nederlandse inzet voor veiligheid en rechtsorde is het bevorderen van de menselijke veiligheid in landen die te maken hebben met conflict en fragiliteit. Nederland loopt met een aantal gelijkgezinde

partners (VK, noordelijke landen) voorop bij beleidsontwikkeling en hulp op het gebied van veiligheid en rechtsorde in fragiele staten

Vraag

Is er geld beschikbaar ten bate van burgers in conflictgebieden?

Antwoord

Ja, zowel middelen uit het Stabiliteitsfonds, uit het Wederopbouwfonds als uit het budget voor humanitaire hulp kunnen ten bate van burgers in conflictgebieden worden ingezet.

Vragen van het lid Voordewind van de Christen Unie

Vraag

«22 mln. in de pot». Laatste stand van zaken houding minister ten aanzien van geld voor Egypte. On hold? Welke voorwaarden?

Antwoord

Het genoemde bedrag van € 22 mln. is mij niet bekend. Indien gerefereerd wordt aan het ontwikkelingssamenwerkingsbudget voor 2011 voor Egypte, dan is dat € 6,4 mln. Uitputting zal dit jaar naar verwachting € 6 mln. zijn. Dit betreft reeds aangegane verplichtingen. Het OS-programma voor Egypte zal worden afgebouwd. In dit verband zullen de lopende verplichtingen eind 2013 tot nul zijn gereduceerd.

Tegelijkertijd zal Nederland de steun aan Egypte ter bevordering van het transitieproces voortzetten. Hier toe wordt onder andere vanaf 2012 het zogenaamde MATRA-zuid programma opengesteld. Egypte is één van de vijf prioritaire landen voor dit vraaggestuurde programma. De Nederlandse hulp ten behoeve van transitie richt zich o.a. op lokale maatschappelijke initiatieven. In dit fragiele transitieproces is het juist van belang het maatschappelijk middenveld te steunen.

Het kabinet zal ook bij Matra-zuid intelligente conditonaliteit toepassen. Dit betekent dat de mate van steun aan overheden afhangt van de bereidheid tot democratische verandering. Ik acht het op dit moment prematuur om hulp aan Egypte te bevriezen. Nederland zal de nieuwe Regering van Nationale Redding op haar programma en haar daden beoordelen.

Vraag

Wat gaat u doen binnen de pilot godsdienstvrijheid om de negatieve effecten van de wet op godslastering in Pakistan tegen te gaan? En: wilt u het element vrouwenrechten opnemen in de pilot godsdienstvrijheid? En: Kunt u ook de Hudood wetten in de pilot godsdienstvrijheid betrekken?

Antwoord

Het voornemen is Pakistan in 2012 aan de pilot godsdienstvrijheid toe te voegen. De Tweede Kamer wordt binnenkort geïnformeerd over de eerste resultaten van de pilot en de uitbreiding ervan naar 10 landen.

Identificatie van geschikte activiteiten voor de pilot zal nog plaatsvinden. Zoals eerder aangegeven, heb ik met u ernstige zorgen over de Pakistaanse blasfemiewetgeving. Ik zal onderzoeken hoe de activiteiten van de pilot godsdienstvrijheid een bijdrage kunnen leveren aan het tegengaan van de negatieve effecten van de blasfemie-

wetten. Het specifieke element 'vrouwenrechten' en de Hudoed-wetten zal ik hierbij meenemen.

Ik heb verschillende malen de aandacht van de Pakistaanse autoriteiten voor het geval van mw. Bibi gevraagd en EU-demarches over mw. Asia Bibi gesteund. Het kabinet zal deze kwestie nauwlettend blijven volgen.

Voorwind – CU nr. 3

Vraag

In India kan men zich niet bekeren tenzij men zich registreert. Dit is toch niet conform de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging zoals vastgelegd in de Mensenrechtenverdragen? Graag een reactie.

Antwoord

Het is correct dat in India in verschillende staten wetgeving is ingevoerd die een persoon die zich wil bekeren tot een andere godsdienst, verplicht stelt om te verklaren dat de bekering niet onder dwang plaatsvindt. Strikt genomen legt de wetgeving geen beperking op aan de vrijheid om van godsdienst te wijzigen (zoals vastgelegd in MR-verdragen).

Vraag

Wat vindt u van de uitvoering autonomiewet voor Papua?

Druk op Indonesische regering op voortgang op dit dossier, met name wat betreft religieuze en politieke vrijheden van Papua's.

Antwoord

De speciale ontwikkelingseenheid voor Papua van de Indonesische overheid is sinds kort operationeel en zal zich richten op betere uitvoering van de speciale autonomiewet.

Nederland acht het van belang dat de Indonesische regering oog heeft voor de breed gevoelde wens in Papua om serieus invulling te geven aan de speciale autonomiewet en onderhoudt hierover contact met de Indonesische autoriteiten. De Nederlandse ambassadeur heeft contact gehad met de speciale ontwikkelingseenheid om Nederlandse belangstelling voor Papua en bereidheid tot ondersteuning van de provincie kenbaar te maken. Het kabinet zal de vinger aan de pols houden.

Vraag

Bestrijding van dwangarbeid in China in dwangkampen ('Lao gai'): wat gaat de minister concreet doen aan bestrijding van deze dwangarbeid en tegen invoer in Nederland van producten uit die kampen?

Antwoord

Zoals besproken in het AO over China op woensdag 16 november jl., wijst het kabinet iedere vorm van arbitraire detentie en dwangarbeid af.

Op basis van Chinese regelgeving uit 1991 is export van producten gemaakt door gevangenen (inclusief uit 'heropvoedingsprogramma's') verboden. Het is buitenlandse ondernemingen ook niet toegestaan die producten te kopen. Er bestaat echter geen register van deze producten en naleving van de Chinese regelgeving is klaarblijkelijk niet gegarandeerd door de Chinese autoriteiten. Dit bemoeilijkt het zicht op de vraag om welke producten het precies gaat.

Het voorkomen van de onbedoelde import ervan is een zaak die in Europees kader aangepakt dient te worden en op de agenda van gesprekken tussen de EU en China dient te worden gezet. Het kabinet zal zich hiervoor inzetten.

Vraag

Mensenrechtenrapporten stellen dat Israëlische artsen martelingen van Palestijnen verzwijgen. Wat is de reactie van de minister? Israël moet hierop gewezen worden.

Antwoord

De woordvoerder van de Christenunie verwijst naar het rapport «*Doctoring the evidence, abandoning the victim*», vorige maand uitgebracht door de NGO's *Public Committee Against Torture in Israel* en *Physicians for Human Rights – Israel*. Het is in eerste instantie aan de Israëlische autoriteiten om daarop een reactie te geven. Het kabinet kan niet beoordelen in hoeverre de bevindingen van het rapport correct zijn. Israël is als ondertekenaar van het VN-Anti-Folterverdrag gehouden de verplichtingen uit dit verdrag na te komen en hierover regelmatig rapport uit te brengen aan het VN-Comité tegen Foltering. De discussie met Israël waartoe dit rapport aanleiding kan geven, moet in eerste instantie via dit Comité plaatsvinden.

Nederland voert bilateraal en via de EU een mensenrechtendialoog met Israël, onder meer over de naleving van de verplichtingen die het is aangegaan in het kader van internationale mensenrechtenverdragen. In die context komt de naleving van internationale verplichtingen aan de orde, bijvoorbeeld met betrekking tot detinerings- en verhoor van gevangenen.

Vraag

Libië: grondwet, verwijzing naar de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in haar nieuwe grondwet moet. Meenemen bij EU financiering. Graag daarop reactie.

Antwoord

Het is aan Libië zelf om te bepalen of het een verwijzing naar de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in zijn grondwet wil opnemen. Uiteraard moet Libië zich net als andere staten aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens houden.

Tijdens mijn bezoek aan Tripoli op 13 november jl. hebben zowel NTC-voorzitter Jalil als premier Al-Qib benadrukt dat het nieuwe Libië een moderne rechtstaat zal zijn die de rechten van de mens respecteert. Het «Draft Constitutional Charter for the Transitional Stage» wordt door hen als leidend beschouwd. Het »Draft Charter« besteedt ruime aandacht aan mensenrechten, respect voor vrijheid van godsdienst en het tegengaan van discriminatie op grond van godsdienstige overtuiging.

Het kabinet blijft de ontwikkelingen in Libië nauwgezet volgen, in het bijzonder ook de wijze waarop de democratische rechtsstaat verder vorm krijgt. Ook in EU-verband zal het kabinet hier aandacht voor blijven vragen.

Vragen van het lid Van der Staaij van de SGP

Vraag

Positie Afrikaners in Zuid-Afrika. De Nederlandse regering doet het nodige als het gaat om samenwerking met Zuid-Afrika op het terrein van preventie, opsporing, justitiële ondersteuning, anti-discriminatiemaatregelen, etc.

Maar zet dit zoden aan de dijk? Doet de Zuid-Afrikaanse regering zelf wel genoeg hiertegen? Wordt zij ook vanuit de internationale gemeenschap (EU) hierop aangesproken? (SGP/vander Staaij)

Antwoord

De bestrijding van criminaliteit, waaronder racistisch geweld, is een prioriteit van de Zuid-Afrikaanse overheid. De Zuid-Afrikaanse regering investeert fors om efficiëntie en effectiviteit van politie en justitie te verbeteren, met name om de ernstige geweldsmisdrijven terug te dringen. De sterke inzet op dit vlak heeft er mede toe geleid dat de hoeveelheid geweldsmisdrijven structureel is gedaald sinds een piek in 2002/2003. Een voortdurende inzet op dit gebied blijft echter noodzakelijk.

De bescherming van mensenrechten en bestrijding van misdaad is een gedeelde zorg en een vast onderdeel van de dialoog tussen Nederland en Zuid-Afrika. Nederland zal deze onderwerpen aandacht blijven geven in het overleg met de Zuid-Afrikaanse overheid, zowel ter plekke, als met de Zuid-Afrikaanse ambassade in Den Haag. In het verleden heeft Nederland de Zuid-Afrikaanse overheid met kennis en expertise bijgestaan.

In de dialoog tussen de EU en Zuid-Afrika wordt evenzeer over criminaliteit gesproken. De EU deelt de zorg van de Zuid-Afrikaanse regering over de hoge criminaliteitscijfers.